

5. Михайлова А. Створення національного пантеону героїв України на території парку Аскольдова могила у місті Києві. *Електронні петиції – офіційне інтернет-представництво президента України*. URL: <https://petition.president.gov.ua/petition/184520> (дата звернення: 16.02.2024).

6. Рунець В. О. №11247 Перейменувати вулицю Драгомирова на честь командира батальону 72 бригади Андрія Верхогляда. *Електронні петиції. Київська міська рада*. URL: <https://petition.kyivcity.gov.ua/petition/?pid=11247> (дата звернення: 16.02.2024).

7. Урядове звернення. URL: <https://uks.gov.ua/appeal/> (дата звернення: 16.02.2024).

8. Цілодобова варта 1560. *Офіційний вебсайт Вінницької міської ради*. URL: <https://www.vmr.gov.ua/1560> (дата звернення: 16.02.2024).

*Науковий керівник: Леся ХАЛЕЦЬКА,
канд. іст. наук, доцент*

УДК 930.25ЦДАЕА:002.1-028.17(043.2)

Вікторія ФЕДЬКО

Національний авіаційний університет, Київ

«КИЇВ 1930-Х РОКІВ» В ОНЛАЙН-ПРОЄКТІ ЦЕНТРАЛЬНОГО ДЕРЖАВНОГО АУДІОВІЗУАЛЬНОГО ТА ЕЛЕКТРОННОГО АРХІВУ «З ФОТОЛІТОПISУ УКРАЇНИ»

Центральний державний аудіовізуальний та електронний архів (ЦДАЕА) відповідно до свого профілю зберігає електронні та аудіовізуальні документи, а також електронні інформаційні ресурси. Аудіовізуальні документи обсягом понад пів мільйона одиниць зберігання сформовані у чотири самостійні колекції кіно-, відео, фото- і фонодокументів. Найбільшою з них є фотоколекція архіву, яка нараховує понад 430 970 документів з кінця ХІХ – початку ХХІ ст [1]. До складу колекції входять негативи, позитиви, слайди, фотоальбоми та цифрові фотодокументи на склі чи плівці. В архіві є фото різних періодів. Найбільш ранніми фотодокументами є відтворення фотопортретів Т. Шевченка кінця 1850-х рр. і подій, що стосуються оборони Севастополя під час Кримської війни 1853–1856 рр., а також віднесені до

унікальних документів НАФу фотонегатив 1898 р. зйомки із зображенням доменної печі № 1 металургійного заводу товариства «Уніон» у м. Макіївці та фотоальбом світлин із видами Києва кінця XIX ст. [4].

Тематично архівні фотодокументи представляють події усіх сфер суспільного життя України, зарубіжних країн у різні історичні періоди. Частина фотодокументів присвячена відображенню діяльності підприємств, установ і організацій, приватного життя окремих осіб.

Архівний онлайн-проект «3 фотолітопису України» має на меті ознайомити широкі верстви суспільства з документальними «родзинками» архівного зібрання, які надають фотообразу України неповторності [1]. Презентація проекту відбулася в лютому 2023 року. Його реалізацію було розпочато з рубрики «На зламі століть», що представила фотодокументи кінця XIX–початку XX ст. [3]. Фотодокументи перераховані в хронологічному порядку за такими рубриками: «На зламі століть», «I Світова війна», «Визвольні змагання 1917–1921 рр.», «Київщина 1920-х років», «Київ 1920-х років», «Чернігівщина 1920 х років», «Полтавщина 1920-х років», «Катеринославщина 1920-х років», «Харківщина 1920-х років», «Київ 1930-х років», «Київщина 1930-х рр.», «Церковна архітектура Київщини, втрачена у 1920–30-х рр.», «Полтавщина 1930-х років», «Вінниччина 1930-х рр.», «Київщина 1940-х рр.». З хронологічного переліку вибивається рубрика «Фотоальбоми», в якій представлено родинні альбоми талановитої поетеси та громадської діячки Олени Теліги (фотоальбом № 168 «Фото української поетеси Олени Теліги» та фотоальбом № 169 «Фото української поетеси Олени Теліги») [1].

У рубриці «Київ 1930-х років» [2] містяться фотодокументи, що створюють фотообраз Києва у той складний період нашої історії. Фотографії подають образ Києва з різних ракурсів життя: промислового, соціального, культурно-мистецького. Можемо побачити панораму центральної частини міста Києва (квітень–травень 1937 р.; од. обл. 0-103521); фасад будинку по вул. Театральній (1939–1941 рр.; од. обл. 0-17157). Промисловий розвиток Києва представлено на світлинах із зображенням будівництва ливарного цеху заводу «Більшовик» (1930–1935 рр.; од. обл. 2-44497), борта пасажирського пароплава, який було збудовано на заводі «Ленінська кузня» (8 серпня 1937 р.; од. обл. 2-45141), двомісного експериментального літака Р-5 на аеродромі Київського авіазаводу № 43 (1932–1933 рр.; од. обл. 2-65613).

Соціальну тематику висвітлено низкою фото, зокрема: подвір'я та мешканці житлового будинку на вул. Львівській, 5 у м. Києві (1930 р.; од.

обл. П-10520), лікування електролампами у Київській зуболікувальній клініці (19 квітня 1934 р.; од. обл. 2-12505), професор Київського медичного інституту, академік АН УРСР М. Стражеско, який проводить огляд пацієнта (1930-і рр.; од. обл. 0-159294).

Культурно-мистецька тематика представлена світлинами поета-неокласика Миколи Зеров (до 1935 р.; од. обл. 0-245497), актриси Київського українського драматичного театру імені І. Франка Наталії Ужвій в образі королеви Єлизавети у п'єсі Ф. Шиллера «Дон Карлос» (1936 р.; од. обл. 0-170558), артиста цього ж театру Т. Юри (1931 р.; од. обл. 4-13565).

Фото дзвону, знятого з Володимирського собору (1930–1934 рр.; од. обл. П-7529), є документально засвідченим епізодом здійснення радянською владою антирелігійної політики – одним з відображень суспільно-політичної дійсності страшних для нашого народу 1930-х рр.

Підсумовуючи, можна сказати, що архівний проект «З фотолітопису України» є важливим та цікавим ресурсом. Він пропонує громадськості познайомитися з зібраннями архівних фотодокументів, які представляють фотообраз України кінця ХІХ–початку ХХІ століття, зокрема, знімки Києва 1930-х років. Проект сприяє поширенню архівної спадщини, а також розвитку історичної свідомості та культурної ідентичності українців.

Список літератури

1. З фотолітопису України (оновлено 2024.02.08). *Офіційний вебсайт Центрального державного аудіовізуального та електронного архіву*. URL: <https://tsdaea.archives.gov.ua/2023/02/23/fotolitopys-ukrayiny/> (дата звернення: 26.02.2024).

2. Київ 1930-х років. З фотолітопису України (оновлено 2024.02.08). *Офіційний вебсайт Центрального державного аудіовізуального та електронного архіву*. URL: <http://surf.li/qzoac> (дата звернення: 26.02.2024).

3. Новий онлайн-проект «З фотолітопису України». *Офіційний вебсайт Центрального державного аудіовізуального та електронного архіву*. URL: <https://tsdaea.archives.gov.ua/2023/02/27/novyj-onlajn-proyekt-z-fotolitopysu-uk/> (дата звернення 28.02.2024).

4. Про архів. *Офіційний вебсайт Центрального державного аудіовізуального та електронного архіву*. URL: <https://tsdaea.archives.gov.ua/pro-arhiv/> (дата звернення: 26.02.2024).

*Науковий керівник: Леся ХАЛЕЦЬКА,
канд. іст. наук, доцент*